

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXXVIII. — Izdan in razposlan 17. dne maja 1918.

Vsebina: Št. 173. Ukaz, s katerim se uravnava promet s cunjami.

173.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za železnice, pravosodnim ministrom in ministrom za deželno bran z dne 13. maja 1918. l.,

s katerim se uravnava promet s cunjami.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje tako:

§ 1.

Predmet ukaza.

Pod predpise tega ukaza spadajo cunje vsake vrste, docela ali deloma iz volne, drugih dlak, bombaža, platna, lanu, jute, svile, umetne svile, papirne preje itd., všteti za obrtniško podelovanje določena stara oblačila, stare kožuhe in odpadke kožuhovine, končno grobe cunje, stare vrvi, konopci, vožeta i. dr.

Za cunje v zmislu tega ukaza veljajo tudi novi odpadki blaga in snažilne cunje.

Za vse to blago se rabi v naslednjem označeno „cunje“.

(Slovenskih.)

§ 2.

Komisija za cunje.

Urnava in nadzorovanje prometa s cunjami je naložena „komisiji za cunje“ na Dunaju, I., Seitzergasse 1.

V to komisijo pošljejo:

- vojna zveza industrije bombaža štiri zastopnike, katerih enega je vzeti iz industrije na stanu delanega in pletenega blaga;
- gospodarska zveza industrije papirja štiri zastopnike, katerih eden mora pripadati zvezni skupini izdelovalcev sirove lepenke;
- vojna zveza industrije volne štiri zastopnike, katerih enega je vzeti izmed fabrikantov umetne volne;
- vojna zveza industrije svile dva zastopnika in
- vojna zveza industrije konopnine in jute enega zastopnika izmed interesentov jute.

Vrhutega pokliče trgovinski minister — dokler traja vojna, v porazumu z ministrom za deželno bran — v komisijo za cunje zastopnike trgovine s cunjami.

Predsednika komisije in njegovega namestnika imenuje trgovinski minister — dokler traja vojna, v porazumu z ministrom za deželno bran — izmed udov komisije in svoj posel opravljata za častno službo pravitako kakor ostali udje.

Trgovinski minister more iz javnih ozirov, zaslišavši komisijo za cunje in vojno ali gospodarsko zvezo, ki pride v poštev, izreči, da izgubi kak ud komisije svojo službo, ter tudi zaukazati razpust in popolno novo sestavo komisije. V poslednjem primeru poslujejo dosednji udje dotlej, da se konstituira komisija na novo.

Udje in nameščenci komisije za cunje si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo in so dolžni molčati na zunaj o vsem, kar opazijo v izvrševanju svojega posla, in o vseh stvareh, za katere zvedó. Izpolnjevanje teh dolžnosti morajo obljubiti pismeno.

Komisija sklepa z večino glasov; ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednikov glas.

Komisija za cunje je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval trgovinski minister — dokler traja vojna, tudi minister za deželno bran —. Dokler se za čas vojne prepuščajo cunje vojne uprave iz hranišč središču za cunje, da gospodari z njimi komisija za cunje, ima tudi vojni minister pravico pošiljati zastopnike v komisijo za cunje z oblastimi vladnih komisarjev. Sklepi komisije, zoper katere vgovarja zastopnik ministrstev, se ne smejo izvršiti pred odločbo trgovinskega ministra, ki se zgodi, dokler traja vojna, v porazumu z ministrom za deželno bran in z vojnim ministrom (dokler ima pravico pošiljati zastopnike).

§ 3.

Delokrog komisije za cunje.

Komisiji so odkazane zlasti naslednje naloge in oblasti:

1. voditi tekoče preglede o zalogah in podelovanju cunj;

2. določati, koga je smatrati za veletržca v zmislu § 7 tega ukaza; pri tem je komisiji za cunje naloženo, da javno naznanja seznamek veletržcev ter premembe, ki se podajajo od primera do primera, z naznanilom v uradni „Wiener Zeitung“, eventualno še na drug pripraven način;

3. izdajati in preklicovati izkaznice v zmislu § 8 tega ukaza ter pisati pregled o kupčevalcih z izkaznicami;

4. izdati natančnejše zaukaze o pojasnilni in naznanilni dolžnosti in o obliki in vsebini izkazov, ki jih je uporabljati pri tem;

5. podeljevati po § 5 tega ukaza potrebna izjemna dovoljenja za dobivanje cunj po podelovalcih, na drugih mestih nego v središču za cunje;

6. podeljevati dovoljenja za trganje cunj v zmislu § 6 tega ukaza;

7. izdajati potrdila za dobivanje iz inozemstva po § 14 tega ukaza;

8. ustanavljati tipe gradiva v trgovini in nakupnih in prodajnih cen središča za cunje ter po potrebi tudi trgovine;

9. staviti predloge gledé prepuščanja cunj po § 10 tega ukaza;

10. staviti predloge gledé prisilne ponudbe in prevzemnih cen, ki jih je dovoljevati, v zmislu § 11 tega ukaza;

11. razdeljevati cunje na skupine podelovalcev, eventualno tudi v teh skupinah na posamezne obrate, po ukazilih, ki jih izda trgovinski minister — dokler traja vojna, v porazumu z ministrom za deželno bran in z vojnim ministrom, dokler ima pravico pošiljati zastopnike v komisijo za cunje in središče za cunje; končno

12. sodelovati pri vseh naredbah za zalaganje potrebščine cunj, kolikor pristojni ministri komisijo pritegnejo k temu, in staviti predloge v vseh zadevnih gospodarskih vprašanjih.

§ 4.

Središče za cunje.

Kakor trgovski organ za promet s cunjami služi središče za cunje družba z o. z. na Dunaju, I., Seitzergasse 1. To središče je občekoristno, ne na dobiček preračunjeno podjetje pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval trgovinski minister. Dokler traja vojna, imenuje tudi minister za deželno bran vladne komisarje in vojni minister zastopnike (§ 2, zadnji odstavek) za središče za cunje.

§ 5.

Predpisi za podelovalce cunj.

Podelovalci smejo dobivati cunje le po središču za cunje. Vsako drugačno nabavljanje cunj po podelovalcih ter njih otujevanje podelovalcem je prepovedano, razen ako se je nabavljanje dovolilo s posebnim dovoljenjem komisije za cunje.

§ 6.

Trganje cunj.

Od 1. dne junija 1918. l. naprej je trganje (efiloširanje) cunj, kolikor se ne vrši v teku podelovanja, dovoljenega na podstavi določil ministrstvenega ukaza z dne 29. decembra 1915. l. (drž. zak. št. 395) ali ministrstvenega ukaza z dne 27. februarja 1917. l. (drž. zak. št. 80), v obratu, za katerega se je podelilo dovoljenje podelovanja, dopustno le na podstavi posebnega dovoljenja komisije za cunje.

Za to dovoljenje morajo prositi zlasti tudi vsi obrati, ki trgajo za plačilo.

Prošnjo za podelitev tega dovoljenja je vložiti pri komisiji za cunje, uporablja obrazce, ki se dobivajo pri tej komisiji in ki jih je natančno izpolniti v vseh razpredelkih.

Da je podelila dovoljenje za trganje cunj, o tem mora komisija za cunje nemudoma obvestiti tisto vojno ali gospodarsko zvezo, kateri pripada obrat, ki se mu je podelilo dovoljenje za trganje.

Ako se odreče dovoljenje za trganje, ima zavrnjena stranka pravico rekurza, ki ga je vložiti v štirih tednih — računa se od dneva vročitve odbijajočega odloka — pri komisiji za cunje na trgovinsko ministrstvo, ki odloči o tem po svoobodnem preudarku.

§ 7.

Predpisi za kupčevanje s cunjami.

Zbiranje in sortiranje cunj ter kupčevanje po običajni poti od zbiralca do kupčevalca (§ 8), od njega do veletržca, ki ga je določila komisija za cunje, nadalje prodajanje središču za cunje ni omejeno. Veletržci smejo cunje, ki so jih pridobili, prodajati le središču za cunje.

Vsak drug način kupčevanja s cunjami je prepovedan, ako za to ni dano posebno dovoljenje komisije za cunje.

§ 8.

Izkaznice za kupčevalce.

Obrtniško kupčevanje s cunjami je od 1. dne julija 1918. l. počenši dovoljeno le tistim obrtnikom, katerim je komisija za cunje podelila za to posebno izkaznico.

Prošnje za izdajo takih izkaznic je vlagati na političnem oblastvu prve stopnje, pristojnem po stalnem stanovališču prošilca, uporablja obrazce, ki se dobivajo pri komisiji za cunje in ki jih je natančno izpolniti v vseh razpredelkih. To oblastvo naj pošlje dole prošnje s svojim mnenjem nemudoma dalje komisiji za cunje. Komisija za cunje podeli ali odreče te izkaznice po ukazilih trgovinskega ministrstva.

Komisija ima pravico te izkaznice vsakčes preklicati, zlasti se morajo preklicati, ako kdo ponovno ravna zoper določila tega ukaza.

§ 9.

Dobavne pogodbe.

Kupne in dobavne pogodbe o cunjah iz svile, umetne svile in papirne preje, ki so bile sklenjene, preden je dobil ta ukaz moč, — izvzemši dokazno iz carinskega ozemlja dobavljene cunje — nimajo moči, kolikor se niso izpolnile do tega časa. Dodatna izpolnitev ali odškodnina, ker se pogodba ni izpolnila, se ne more zahtevati. Zahteve zaradi neizpolnjene pogodbe, ki so nastale pred gornjim rokom, ostanejo neizpremenjene, toda kupec ne more zahtevati izpolnitve, temveč le odškodnino.

Določila sprednjega odstavka se ne uporabljajo na tekoče sklepe vojaške uprave.

§ 10.

Dolžnost prepuščati cunje središču za cunje.

Vsak lastnik cunj jih mora na zahtevanje trgovinskega ministrstva kupno prepustiti središču za cunje. Središče za cunje mora plačati za blago, ki ga je prepustiti, njegovi kakovosti ustrezajoče cene v okviru cenika, ki ga je postavila komisija za cunje (§ 3, točka 8 tega ukaza).

Ako stranka ni zadovoljna s cenami, ki jih je ponudilo središče za cunje, more zahtevati v štirinajstih dneh po prihodu ponudbe cene središča za cunje, naj določi prevzemno ceno okrajno sodišče na sedežu zbornega sodišča prve stopnje, v čigar okolišu je zahtevana zaloga. Cena se določi sodno v nespornem zastopanju, zaslišavši izvedence. Ako je na sedežu zbornega sodišča več okrajnih sodišč, si ga more lastnik zahtevanih cunj izbrati. Odločba okrajnega sodišča se more v 8 dneh izpodbijati z rekurzom. Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

V koliko mora ena stranka povrniti stroške postopanja ali jih je deliti med stranke, odloči središče po svobodnem preudarku.

Ako se cena določi sodno, je plačati lastniku ob prevzetju začasno v gotovini ceno, ki jo je ponudilo središče za cunj. Dolžnost dobave se ne odlaga s sodnim postopanjem.

Ako se cunj ne prepusté prostovoljno, odvzame politično oblastvo prve stopnje, v čigar okraju so dotične zaloge, prisilno zaloge v prid središču za cunj. Last preide, čim se vroči odredba političnega oblastva tistemu, ki je dolžen prepustiti cunj. Ako se prisilno odvzamejo zaloge cunj, se v zmislu sprednjih določil ustanovljena prevzemna cena zniža za 20 odstotkov.

Politična okrajna oblastva morejo že, preden zahteva trgovinsko ministrstvo zaloge, ukreniti, da se zagotovijo zaloge cunj, in morajo to storiti zlasti, ako jih na to pozovejo po § 17 tega ukaza postavljeni kontrolni organi.

§ 11.

Prisilna ponudba.

Trgovinsko ministrstvo more, zaslišavši komisijo za cunj odrediti, da se obče ponudijo cunj sploh ali določene vrste središču za cunj, in ustanoviti vodilne cene za to. Natančnejši ukazi se ukrenejo od primera do primera.

Središče za cunj se mora izjaviti, ali prevzame dohajajoče mu ponudbe, v roku, ki se določi o priliki razpisa prisilne ponudbe, ki pa ne sme presegati 21 dni, odkar je ponudba došla središču za cunj. Ako ponudnik v teku tega roka po prihodu njegove ponudbe v središču za cunj, ki mu izda o tem potrdilo, ne prejme odločbe o prevzetju, more razpolagati s ponujeno množino, držé se predpisov §§ 5, 6 in 7 tega ukaza.

Ako stranka ni zadovoljna s prevzemno ceno, ki jo je določilo središče za cunj na podlagi vodilnih cen, se mora sodno določiti cena po določenih § 10 tega ukaza. Določila predzadnjega in zadnjega odstavka § 10 tega ukaza se zmislu primerno uporabljajo tudi v postopanju prisilne ponudbe.

§ 12.

Pojasnilna in naznanilna dolžnost.

Vsak posestnik in hranilec cunj je dolžen dati komisiji za cunj pojasnila, ki služijo za

izpolnjevanje njenih nalog, in predlagati izkaze, ki jih terjá. Od te dolžnosti so izvzeta prevozna podjetja (železniška in parnoplavstvena podjetja) gledé pošiljatev cunj, ki so se jim izročile kakor prevoznikom.

Podelovalci cunj, drugi posestniki cunj ter kupčevalci s cunjami — kupčevalci, kolikor vse njihove zaloge dosega ali presegajo množino 5000 kg — morajo predložiti komisiji za cunj vsakokrat 1. dne februarja, 1. dne aprila, 1. dne junija, 1. dne avgusta, 1. dne oktobra in 1. dne decembra izkaz o svoji zalogi cunj ter o prirastku k zalogam cunj, ki je prirastel v prejšnjih dveh mesecih, in o oddajanju iz njih.

Za te izkaze je porabljeni obrazec, ki jih je založila komisija za cunj in ki jih je izpolniti v vseh razpredelkih.

Dolžnost naznanila oziroma predložbe izkazov ne velja gledé zalog cunj, ki so v posesti uprave državnih železnic.

§ 13.

Knjigovodstvo.

Podjetja, ki podelujejo cunj, veletržci in kupčevalci (§ 8) morajo pisati skladovno knjigo, v katero je tekoče vpisovati vse prejemke in oddaje cunj. Iz carinskega inozemstva dobavljene cunj je pri tem izkazovati posebej.

Vpisovati se mora takoj po prihodu oziroma odhodu in vpisi morajo dajati pojasnilo o imenu prodajalca oziroma kupca, o teži vsake posamezne vrste ter o ceni, plačani oziroma izkupljeni za to.

O posebnih dovoljenjih za trganje cunj, podeljenih po § 6 tega ukaza, je pisati tekoče zapiske; pravitako mora imeti vsako podjetje, ki podeluje cunj, knjigo o trganju, iz katere je razvidno, na podstavi katerega dovoljenja — vštévši dovoljenja podelovanja po ukazih, navedenih v § 6 — so se trgale posamezne partije cunj.

§ 14.

Dobivanje iz carinskega inozemstva.

Iz carinskega inozemstva uvažane cunj ne spadajo pod prometne omejitve §§ 5 in 7, ako se njihov uvoz naznani v osmih dneh po prihodu pošiljatve komisiji za cunj, ki izda, preskušivši izkaze, potrdilo o izvršenem uvozu.

Ako se naj to potrdilo razteza tudi na tistega, kateremu se prodaja taka tvarina, mora prodajalec

naznaniti prodajo komisiji za cunje ter imenovati kupca.

§ 15.

Prevozno potrdilo za cunje.

Ako se pošiljajo cunje po železnica ali parnoplovstvenih podjetjih mora pošiljač priložiti voznim listinam za vsako pošiljatev prevozno potrdilo, ki ga je izdalo središče za cunje družba z o. z., po priloženem obrazcu.

Za pošiljatve iz carinskega inozemstva, iz Ogrskega, iz Bosne in Hercegovine ni treba takih prevoznih potrdil.

§ 16.

Posebna določila.

Določila tega ukaza se ne uporabljajo na zaloge cunj, ki so v posesti vojaške uprave, ter na dobivanje in razpošiljanje teh tvarin po vojaški upravi.

Drugačne izjeme od predpisov tega ukaza more dovoljevati trgovinski minister.

§ 17.

Nadzorovanje.

Izpolnjevanje predpisov tega ukaza nadzoruje trgovinski minister — dokler traja vojna, tudi minister za deželno bran in vojni minister, dokler ima pravico pošiljati zastopnike v komisijo za cunje in središče za cunje — privzemši obrtne nadzornike ali posebej postavljene, oblastveno izkazane kontrolne organe. V ta namen se morejo

ogledati skladiški prostori in druge naprave ter vpogledati poslovne knjige, dopisi ter drugi zapiski.

§ 18.

Izključitev od dobivanja cunj.

Trgovinsko ministrstvo more — dokler traja vojna, v porazumu z ministrom za deželno bran in z vojnim ministrom, dokler ima pravico pošiljati zastopnike v komisijo za cunje in središče za cunje — na predlog komisije za cunje odrediti, da se podelovalci, ki so proti določilom tega ukaza dobivali cunje drugod nego pri središču za cunje, izključijo od vsakršnega podeljevanja cunj.

§ 19.

Kazenska določila.

Prestopke tega ukaza in vsako sodelovanje ob preprečenju v njem določenih dolžnosti kaznujejo, ako ta dejanja ne spadajo pod strožjo kazni, politična oblastva prve stopnje na denarju do 20.000 kron ali z zaporom do šest mesecev. Te kazni se morejo nalogati tudi druga poleg druge. Vrhutega se more izreči, da zapadejo tiste množine, na katere se nanaša kaznivo dejanje, in, ako se je storil prestopki v izvrševanju obrti, tudi, da se izgubi obrtna pravica.

§ 20.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve. Hkratu se razveljavljata ministrstvena ukaza z dne 15. septembra 1916. l. (drž. zak. št. 306) in z dne 26. februarja 1917. l. (drž. zak. št. 71).

Wieser s. r.

Prevozno potrdilo

za cunje.

Pošiljačevo ime ima pravico poslati
v
..... kg cunj

v času od do 191 . . . 1.
od (ime pošiljalne postaje)
v (ime namembne postaje)
po železnici ali parniku na naslov (prejemnikovo ime in stanovališče)
.....

....., dne 191.. l.

Središče za cunje družba z o. z.

To prevozno potrdilo je javna listina. Vsaka zloraba se kaznuje po § 19 ministrstvenega ukaza z dne 13. maja 1918. l. (drž. zak. št. 173), ako naj se ne preganja kazenskosodno.

To potrdilo je trpežno priložiti vozni listini in se mora ujemati z vozno listino.

Da je potrdilo pridejano, je zaznamovati v vozni listini.

Polredlo naj odvzame namembna postaja, pri pošiljalvah na izvenavstrijske postaje mejna postaja in ga vpošlje središču za cunje družba z o. z. na Dunaju, I., Seitzergasse 1.

.....

(Pošiljač naj izpolni, odloči, ko je dobil nanj uradni pečat pošiljalne postaje, in odpošlje takoj središču za cunje.)

Serijski broj....., št.....

Središču za cunje družba z o. z.

na

Dunaju, I., Seitzergasse 1.

S tem se uradno potrjuje, da je (pošiljačevo ime in stanovališče)
 dne 191. . l. oddal tukaj
 kg cunj

za (prejemnikovo ime in stanovišče)

Spodnji del prevoznega potrdila se mora ujemati z navedbami gornjega dela.